

สารบัญ

บทคัดย่อ	ก
Abstract	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ฎ
สารบัญแผนภูมิ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญที่มาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย	2
ขอบเขตของโครงการวิจัย	2
กรอบแนวคิดของโครงการวิจัย	3
ถ้าสำคัญ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม	7
1. ชุมชน	7
2. การศึกษาชุมชน	9
3. การวิเคราะห์ปัญหาชุมชน	14
4. การวางแผนพัฒนาชุมชน	20
5. การมีส่วนร่วม	21
6. การสร้างความเข้มแข็งชุมชน	27
7. บทบาทของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาชุมชน	41
8. ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	42
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	56
1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	56
2. เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ	58
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล	60
4. การวิเคราะห์ข้อมูล	61
5. การนำเสนอผลการวิจัย	61
6. แผนการดำเนินงาน	62

บทที่ 4 การศึกษาชุมชน	65
1. สภาพทั่วไปและปัญหาของตำบลคอนแก้ว	65
หมู่ที่ 1 บ้านบ่อปู่ ตำบลคอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่	72
หมู่ที่ 2 บ้านคอนแก้ว ตำบลคอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่	77
หมู่ที่ 3 บ้านศาลา ตำบลคอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่	83
หมู่ที่ 4 บ้านป่าแะ ตำบลคอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่	88
หมู่ที่ 5 หมู่บ้านพระนอน ตำบลคอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่	94
หมู่ที่ 6 บ้านป่ารวก ตำบลคอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่	98
หมู่ที่ 7 บ้านสันเหมือง ตำบลคอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่	102
หมู่ที่ 8 บ้านชะเอียง ตำบลคอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่	105
หมู่ที่ 9 บ้านสบสา-หนองพาน ตำบลคอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่	111
หมู่ที่ 10 บ้านพระเจ้านั่งโก้น ตำบลคอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่	115
บทที่ 5 การจัดเวทีประชาคมและแผนการดำเนินงาน	120
5.1 การจัดเวทีประชาคมนักวิชาการและอาจารย์	120
5.2 การจัดเวทีประชาคมตำบล	122
5.2.1 การจัดเวทีประชาคมตำบล ผู้นำ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	122
5.2.2 การจัดเวทีประชาคมตำบลเด็กและเยาวชน	129
5.2.3 สรุปปัญหาที่ได้จากการศึกษาชุมชนและเวทีประชาคมระดับตำบล	134
5.3 การจัดเวทีประชาคมของแต่ละหมู่บ้าน	138
5.3.1 การจัดเวทีประชาคมหมู่ที่ 3 บ้านศาลา หมู่ที่ 4 บ้านป่าแะ หมู่ที่ 7 บ้านสันเหมือง และ หมู่ที่ 10 บ้านพระเจ้านั่งโก้น ของโครงการ “สายน้ำสานสัมพันธ์”	138
5.3.2 การจัดเวทีประชาคมหมู่ที่ 1 บ้านบ่อปู่ หมู่ที่ 2 บ้านคอนแก้ว และ หมู่ที่ 9 บ้านสบสา-หนองพาน ของโครงการ “เยาวชนรักการอ่าน”	141
เวทีประชาคมนักวิชาการและอาจารย์	147
เวทีประชาคมผู้นำชุมชน ผู้นำองค์กรชุมชน ระดับตำบล	147
เวทีประชาคมเด็กและเยาวชนตำบลคอนแก้ว	148
ผลที่ได้จากการจัดเวทีประชาคม	149
แนวทางในการจัดกิจกรรมการสร้างเสริมความเข้มแข็งให้กับชุมชน	150
แนวทางในการพัฒนาเด็กและเยาวชนในท้องถิ่นที่จะพัฒนาเป็นผู้นำในอนาคต	151

บทที่ 6 การสร้างความเข้มแข็งโดยกระบวนการมีส่วนร่วม

การจัดกิจกรรมเครือข่ายเยาวชน	153
การจัดเวทีเยาวชนตำบลคอนแก้วครั้งที่ 1	153
1. โครงการสายน้ำสานสัมพันธ์	156
สรุปผลการดำเนินงานโครงการสายน้ำสานสัมพันธ์	160
ตารางผลการประเมินกิจกรรมโครงการสายน้ำสานสัมพันธ์	161
ข้อเสนอแนะแบบประเมินโครงการสายน้ำสานสัมพันธ์	176
สรุปโครงการสายน้ำสานสัมพันธ์	176
2. โครงการเยาวชนรักการอ่าน	177
วัตถุประสงค์สำคัญของโครงการ	177
กิจกรรมการดำเนินงาน	178
สรุปผลการดำเนินงานโครงการเยาวชนรักการอ่านกิจกรรมวันสุนทรภู่	180
ข้อเสนอแนะแบบประเมินการจัดกิจกรรมวันสุนทรภู่	194
สรุปโครงการเยาวชนรักการอ่าน	194
3. โครงการพัฒนาคนตรีเยาวชน	195
4. โครงการมัลลเทศก์น้อย	195
วัตถุประสงค์	196
วิธีดำเนินการ	196
สรุปผลการดำเนินงานโครงการมัลลเทศก์น้อย	196
ตารางประเมินการดำเนินงานของโครงการมัลลเทศก์น้อย	197
สรุปโครงการมัลลเทศก์น้อย	201
สรุปผลการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	201
ผลที่ได้กับสมาชิกเครือข่ายเด็กและเยาวชน	201

บทที่ 7 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. ผลการศึกษา	206
1.1 ผลการศึกษารวม	206
1.2 การจัดเวทีประชาคม	208
1.3 การทดลองปฏิบัติการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน	209
2. การอภิปรายผล	210

	ช
2.1 การมีข้อมูลชุมชนที่ชัดเจน การศึกษาชุมชนทำให้ทราบข้อมูลชุมชนที่ชัดเจนใช้เป็นพื้นฐานในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	210
3. เครือข่ายเด็กและเยาวชนเป็นแกนนำในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน	213
4. ผลการทดลองปฏิบัติการ สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน	214
4.1 ผลที่ได้กับสมาชิกเครือข่ายเด็กและเยาวชน	214
4.2 องค์ความรู้และผลการศึกษาที่ได้จากการทดลอง ปฏิบัติการสร้าง ความเข้มแข็งของชุมชนโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของเด็กและ เยาวชนมีผลการศึกษา	216
5. ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ	218
5.1 ข้อเสนอแนะด้านการทำงาน	219
5.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำงานวิจัยครั้งต่อไป	220
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	
แบบศึกษาข้อมูลชุมชน	223
แบบสัมภาษณ์	237
การเก็บข้อมูลภาคสนาม	244
การจัดเวทีเด็กและเยาวชน	249
รายชื่อเยาวชน โครงการเยาวชนรักการอ่าน	255
แบบประเมินการจัดกิจกรรม “วันสุนทรภู่”	257
ภาพกิจกรรม โครงการเยาวชนรักการอ่าน	259
รายชื่อเยาวชนเครือข่าย โครงการสายน้ำสานสัมพันธ์	267
แบบประเมินโครงการสายน้ำสานสัมพันธ์	268
ภาพกิจกรรม โครงการสายน้ำสานสัมพันธ์	271
ตัวอย่างเอกสารการณรงค์สายน้ำ(แผ่นพับ)	281
รายชื่อเยาวชนผู้เข้าร่วมอบรม โครงการมัคคุเทศก์น้อย	284
แบบประเมินผลกิจกรรม โครงการฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย	285
ภาพกิจกรรม โครงการฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย	286
ประวัติผู้วิจัย	

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1.1	แสดงจำนวนประชากรของตำบลคอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่	2
ตารางที่ 3.1	แสดงข้อมูลประชากรตำบลคอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่	57
ตารางที่ 4.1	แสดงข้อมูลประชากรตำบลคอนแก้ว จากการสอบถามผู้นำชุมชน มีนาคม 2551	66
ตารางที่ 4.2	แสดงสถานที่ศึกษาในตำบลคอนแก้ว	67
ตารางที่ 5.1	ตารางรายละเอียดกิจกรรมโครงการ “สาขาน้ำสานสัมพันธ์”	140
ตารางที่ 5.2	รายละเอียดกิจกรรมโครงการ “มัลลเทศก์น้อย”	146
ตารางที่ 6.1	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนเพศของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ	161
ตารางที่ 6.2	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนช่วงอายุของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ	161
ตารางที่ 6.3	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนช่วงชั้นการศึกษาของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ	162
ตารางที่ 6.4	แสดงข้อมูลบทบาทของเด็กและเยาวชนในการจัดกิจกรรมโครงการสาขาน้ำสานสัมพันธ์	163
ตารางที่ 6.5	แสดงข้อมูลการทราบการจัดกิจกรรมสาขาน้ำสานสัมพันธ์ของเยาวชนโครงการสาขาน้ำสานสัมพันธ์	164
ตารางที่ 6.6	แสดงข้อมูลการทราบถึงวัตถุประสงค์ของเยาวชนในการจัดกิจกรรมสาขาน้ำสานสัมพันธ์	165
ตารางที่ 6.7	แสดงข้อมูลลักษณะการมาร่วมกิจกรรมแต่ละครั้ง	166
ตารางที่ 6.8	แสดงข้อมูลความรู้สึกลึกในการมาร่วมกิจกรรมเครือข่ายเด็กและเยาวชน สาขาน้ำสานสัมพันธ์	167
ตารางที่ 6.9	แสดงข้อมูลลักษณะการจัดกิจกรรมเครือข่ายเด็กและเยาวชนสาขาน้ำสานสัมพันธ์	168
ตารางที่ 6.10	ลักษณะการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของเด็กและเยาวชน	169
ตารางที่ 6.11	แสดงข้อมูลการเข้าร่วมกิจกรรมฯของเด็กเยาวชนในการอนุรักษ์แหล่งน้ำในชุมชน	170
ตารางที่ 6.12	แสดงข้อมูลสิ่งที่เยาวชนได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม	171
ตารางที่ 6.13	แสดงข้อมูลเหตุผลที่เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้	172
ตารางที่ 6.14	แสดงข้อมูลความต้องการให้จัดกิจกรรมสร้างความเข้มแข็งในอนาคต	173
ตารางที่ 6.15	แสดงข้อมูลความต้องการมาร่วมกิจกรรมถวายเทียนพรรษา ณ วัดคอนแก้วของเยาวชนโครงการสาขาน้ำสานสัมพันธ์	174
ตารางที่ 6.16	แสดงข้อมูลความต้องการมาร่วมกิจกรรมการอบรมมัลลเทศก์น้อยเพื่อการท่องเที่ยวในชุมชน	175

ตารางที่ 6.17	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนเพศที่เข้าร่วมโครงการ	180
ตารางที่ 6.18	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนช่วงอายุของเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ	180
ตารางที่ 6.19	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนระดับการศึกษาของเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ	181
ตารางที่ 6.20	แสดงข้อมูลบทบาทของเยาวชนในการจัดกิจกรรมวันสุนทรภู่	182
ตารางที่ 6.21	แสดงข้อมูลการทราบกิจกรรมการจัดงานวันสุนทรภู่แหล่งใด	183
ตารางที่ 6.22	แสดงข้อมูลการทราบวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมของโครงการเยาวชน รักการอ่าน	184
ตารางที่ 6.23	แสดงข้อมูลลักษณะการร่วมงานของเยาวชนในโครงการเยาวชนรักการอ่าน	185
ตารางที่ 6.24	แสดงข้อมูลความรู้สึกละเอียดของเยาวชนในการร่วมกิจกรรมวันสุนทรภู่	186
ตารางที่ 6.25	แสดงข้อมูลลักษณะของการจัดกิจกรรมของเยาวชนในโครงการ	187
ตารางที่ 6.26	แสดงข้อมูลการร่วมกิจกรรมของเยาวชนในลักษณะต่างๆ	188
ตารางที่ 6.27	แสดงข้อมูลการเข้าร่วมกิจกรรมการประกวดของเยาวชนในโครงการเยาวชนรัก การอ่าน	189
ตารางที่ 6.28	แสดงข้อมูลสิ่งที่เยาวชนได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมวันสุนทรภู่	190
ตารางที่ 6.29	แสดงข้อมูลเหตุผลในการเข้าร่วมกิจกรรมวันสุนทรภู่ของเยาวชนโครงการ เยาวชนรักการอ่าน	191
ตารางที่ 6.30	แสดงข้อมูลลักษณะการจัดกิจกรรมในความต้องการของเยาวชนโครงการเยาวชน รักการอ่าน	192
ตารางที่ 6.31	แสดงข้อมูลความต้องการมาร่วมกิจกรรมถวายเทียนพรรษา ณ วัดดอนแก้ว ของ เยาวชนโครงการเยาวชนรักการอ่าน	193
ตารางที่ 6.32	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนเพศที่เข้าร่วมโครงการ	197
ตารางที่ 6.33	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนช่วงอายุของเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ	197
ตารางที่ 6.34	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนระดับการศึกษาของเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ	198
ตารางที่ 6.35	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจในการเข้ารับการฝึกอบรม	199

สารบัญภาพ

ม

ภาพที่ 4.1	แสดงที่ตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลคอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่	64
ภาพที่ 4.2	วัดดาราภิรมหรือวัดบ่อญี่ปุ่น	75
ภาพที่ 4.3	วัดคอนแก้ว	78
ภาพที่ 4.4	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	78
ภาพที่ 4.5	ห้องสมุดหมู่บ้าน	79
ภาพที่ 4.6	แสดงการรวมกลุ่มแม่บ้าน กลุ่มทอผ้า	80
ภาพที่ 4.7	แสดงบ้านร้างบนพื้นที่รกร้าง	82
ภาพที่ 4.8	แสดงสถานที่พักผ่อน อ่างเก็บน้ำห้วยตึงเต่า	85
ภาพที่ 4.9	แสดงสาธารณูปโภค ประปาหมู่บ้าน	87
ภาพที่ 4.10	วัดปิยาราม	89
ภาพที่ 4.11	แสดงที่ตั้งที่ทำกรผู้ใหญ่บ้าน	90
ภาพที่ 4.12	แสดงสถานที่ทำการชั่วคราวของ อบพร.	92
ภาพที่ 4.13	วัดพระนอน	97
ภาพที่ 5.1	แสดงการจัดเวทีประชาคมผู้นำ อำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในวันที่ 6 เมษายน 2551 ณ อาคารบุญญาภรณ์ องค์การบริหารส่วนตำบลคอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่	129
ภาพที่ 5.2	แสดงการจัดเวทีประชาคมเด็กและเยาวชน ในวันที่ 8 เมษายน 2551 ณ อาคารบุญญาภรณ์ องค์การบริหารส่วนตำบลคอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่	133
ภาพที่ 5.3	แสดงการจัดเวทีประชาคมหมู่บ้าน หมู่ที่ 3 บ้านศาลา หมู่ที่ 4 บ้านป่าแจะ หมู่ที่ 7 บ้านสันเหมือง และหมู่ที่ 10 บ้านพระเจ้านั่งโก้น ของโครงการ “สายน้ำสานสัมพันธ์”	141
ภาพที่ 5.4	แสดงการจัดเวทีประชาคมหมู่บ้านหมู่ที่ 1 บ้านบ่อญี่ปุ่น หมู่ที่ 2 บ้านคอนแก้ว และหมู่ที่ 9 บ้านสบสา – หนองฟาน ของโครงการ “เยาวชนรักการอ่าน”	144
ภาพที่ 6.1	แสดงการจัดเวทีประชาคมเด็กและเยาวชน ครั้งที่ 1	154
ภาพที่ 6.2	แสดงการนำเสนอโครงการสร้างความเข้มแข็งของเด็กและเยาวชน กลุ่มที่ 1 หมู่ที่ 3 บ้านศาลา, หมู่ที่ 4 บ้านป่าแจะ, หมู่ที่ 7 บ้านสันเหมือง, หมู่ที่ 10 บ้านพระเจ้านั่งโก้น	154
ภาพที่ 6.3	แสดงการนำเสนอโครงการสร้างความเข้มแข็งของ เด็กและเยาวชนกลุ่มที่ 2 หมู่ที่ 1 บ้านบ่อญี่ปุ่น หมู่ที่ 2 บ้านคอนแก้ว หมู่ที่ 9 บ้านสบสาหนองฟาน	155

ภาพที่ 6.4	แสดงการนำเสนอโครงการสร้างความเข้มแข็งของเด็กและเยาวชน กลุ่มที่ 3 หมู่ที่ 5 บ้านปารวก หมู่ที่ 6 บ้านพระนอน และหมู่ที่ 8 บ้านชะเอียง	155
ภาพที่ 6.5	แสดงการประชุมระดมความคิดเห็นโครงการสายน้ำสานสัมพันธ์ ณ สำนักสงฆ์สันเหมือง	156
ภาพที่ 6.6	แสดงการอบรมให้ความรู้โครงการสายน้ำสานสัมพันธ์จากคณะวิทยากร	157
ภาพที่ 6.7	แสดงการสำรวจแหล่งน้ำครั้งที่ 1	157
ภาพที่ 6.8	แสดงการสำรวจแหล่งน้ำและการตรวจหาแมลงในน้ำของเด็กและเยาวชนครั้งที่ 2	158
ภาพที่ 6.9	แสดงเด็กและเยาวชนโครงการสายน้ำสานสัมพันธ์จัดทำสื่อในการรณรงค์	159
ภาพที่ 6.10	แสดงเด็กและเยาวชนโครงการสายน้ำสานสัมพันธ์เดินรณรงค์อนุรักษ์สายน้ำ	159
ภาพที่ 6.11	แสดงการสรุปกิจกรรมโครงการทั้งหมด ณ อ่างเก็บน้ำห้วยตึงเตา ต.ดอนแก้ว อ.แมริม จ.เชียงใหม่	160
ภาพที่ 6.17	การวางแผนดำเนินโครงการเยาวชนรักการอ่าน ณ ห้องสมุดหน้าวัดดอนแก้ว	178
ภาพที่ 6.18	การดำเนินกิจกรรมงานวันสุนทรภู่ ณ วัดดอนแก้ว ต.ดอนแก้ว อ.แมริม จ.เชียงใหม่	178
ภาพที่ 6.19	เยาวชนโครงการเยาวชนรักการอ่านหาเทียนพรรษาบริเวณบ้านบ่อปู่ บ้านดอนแก้ว และบ้านสบสนหนองพาน	179
ภาพที่ 6.20	กิจกรรมครอบครัวสานสัมพันธ์ วันแม่แห่งชาติ ณ โรงเรียนบ้านดอนแก้ว	179

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่ 1 แสดงองค์ประกอบของชุมชนชนานเมือง

4

